

Posudek oponenta k bakalářské práci

Název práce: Proměny postavení nakladatelského subjektu v letech 1948-1968 na příkladu Našeho vojska

Hodnocení práce: velmi dobře (2)

Vedoucí práce: PhDr. Šmejkalová Jiřina, CSc.

Oponent práce: Mgr. Čeněk Pýcha, Ph.D.

Řešitel práce: Pavlína Lenghartová

Text posudku

Předkládaná práce Pavlíny Lenghartové nabízí vhled do fungování knižního nakladatelství v první polovině státně socialistické diktatury v Československu. Jak zmiňuje sama autorka, nakladatelství Naše vojsko zatím neprošlo ani základním soustavným výzkumem, a tak může kvalifikační práce sloužit jako první vhled do této problematiky. Autorka se vytyčuje badatelskou otázkou, jež se táže po vztahu mezi čtenářskou obcí a nakladatelstvím. Tuto problematiku se práci daří popsat jen částečně, přesto bakalářská práce přináší několik zajímavých postřehů a námětů pro další výzkum.

Práce je členěna periodicky podle politického vývoje po roce 1945. Každý blok se skládá z obecného politicko-historického přehledu, vývoje ve státní nakladatelské politice včetně problematiky cenzury, vývoje v armádě a jádro vždy tvoří rozbor produkce Nakladatelství Naše vojsko. Tato struktura je funkční a čtenáři ulehčuje orientaci, na druhou stranu autorce neumožňuje rozvinout v práci syntetičtější pasáže zaměřené na konkrétní problémy nebo témata.

Práce je založena především na analýze primární a sekundární literatury. Primárním zdrojem je pak především časopis reflektující činnost a témata z nakladatelství Naše vojsko *Za novou četbou* (včetně změn názvů). Analýza tohoto materiálu je nejcennějším přínosem předkládané práce a rozhodně bude možné na tyto výsledky v dalším výzkumu navazovat. Plastičtější obrázek by ale dodaly i další materiály včetně archivního výzkumu. Právě omezená pramenná škála autorce dle mého soudu neumožňuje plně zodpovědět vytyčenou badatelskou otázku. Za největší problém práce považuji, že na některých místech autorka v podstatě přebírá jazyk svých pramenů a ztrácí se její badatelská pozice. Analyticky nejhutnější pasáží práce je zřejmě kapitola 4.4 zabývající se analýzou periodik a nakladatelské praxe Našeho vojska v letech 1953-1959. Zde autorka představuje skutečně pozoruhodnou empirii (například „nevojenskou“ edici Svět), pro hlubší interpretaci ale nemá oporu v pramenech. Analýza zůstává jen na úrovni prezentace nakladatelství, kde je každá kontroverze svázána pravidly dobového oficiálního diskurzu. U některých tvrzení o čtenářském ohlasu (například kapitola 4.4.4 *Edice krásné literatury*) není zřejmé, jestli jde o výsledek výzkumu autorky práce nebo tvrzení vycházející z pramenů (z článků v časopise *Za novou četbou*). Obdobně považuji za problematický zdroj publikaci *Knihy ve službách obrany socialismu* z roku 1980, kterou autorka využívá spíše jako sekundární než

primární literaturu. Pro další výzkum by bylo vhodné, aby autorka našla odvahu podrobit některé fenomény hlubší analýze – například prostřednictvím rozplétání sociálních vazeb nebo doplněním dalších pramenů, jež by čtenářskou poptávku nasvítily i z jiného úhlu pohledu.

Zodpovězení badatelské otázky by také prospěla hlubší konceptualizace problému čtenářské poptávky. O tu se autorka pokouší až v samotném závěru práce prostřednictvím odkazu na text Roberta Darntona. Právě ale závěr ukazuje, že si studentka zvolila téma práce vhodně a že si uvědomuje jeho badatelský potenciál. Přes výše zmíněné nedostatky předvedený výkon odpovídá nárokům, které bychom měli klást na bakalářskou práci. Práci doporučuji k obhajobě a dle průběhu diskuze ji navrhuji hodnotit známkou velmi dobře.

Otázky k obhajobě:

Jaké další metody by se nabízely pro analýzu čtenářské poptávky? (V ideální situaci při dostatečném množství pramenných zdrojů)

Vychází z analyzovaných pramenů, co bylo cílem nakladatelství Naše vojsko a jeho představitelů v otázce publikace knih s „nevojenskou“ tematikou?

V Praze dne 11. 6. 2023

Čeněk Pýcha

Hodnoticí tabulka

Aspekt práce	Vysvětlení	Možné bodové hodnocení
metodologie a věcné zpracování tématu	Viz text posudku, relativně úzká pramenná báze, chybí konceptualizace badatelského problému.	0-40 bodů 26
přínos a novost práce	Téma je přínosné a naznačuje možnosti dalšího výzkumu.	0-20 bodů 16
citování, korektnost citování, využití inf. zdrojů	V pořádku, u citací kolektivních monografií bych ocenil uvedení konkrétních kapitol.	0-20 bodů 15
slohové zpracování	Korektní jazyk, v některých momentech poznamenan jazykem pramenů.	0-15 bodů 12
gramatika textu	Bez výhrad.	0-5 bodů 5
CELKEM		max. 100 bodů 74

Hodnocení bc. prací

Bodový zisk za práci	Hodnocení
0-50 bodů	Neprospěl, nedoporučeno k obhajobě
51-60 bodů	Dobře (3)
61-80 bodů	Velmi dobře (2)
81-100 bodů	Výborně (1)